

ti. Mogućnost da se pisac od istinskog stvaralačkog identiteta, usljed neraspznavanja, utopi u svom mediokritetskom okružju veća je no ikada. Horizonti očekivanja se ne konstituišu kroz prizme individua već preko skupine ili generacijskog koda po ustaljenom mehanizmu a bez svijesti da takav mehanizam u ovim prilikama ne može funkcionisati. Valja još spomenuti da se prije desetak godina bez većih problema mogla pratiti produkcija i prvih i drugih pjesničkih knjiga. Danas je to gotovo nemoguće kad je riječ samo o prvim knjigama, a da ne spominjem praćenje tekstova u časopisima. A posljedica svega je potpuno iščezavanje tradicije njegovanja mladih pisaca od strane izdavača, i što je još važnije, od strane *mas-medija*. Sintagme tipa — mlad, talentovan pisac, izvan doista sasvim lokalnih okružja, ništa ne znače. Ukoliko pjesnički prvenac ima 30 — 50 takozvanih osvješte-

nih čitalaca, (a rijetko ih i toliko ima) sveska se smatra zapaženom. Nedostatak pravog angažmana pri distribuciji knjige, promovisanja i reklamama uopšte objašnjava se »onom starom« — ima za njih vremena; prave vrijednosti će kad tad isplivati. Dakle, ostavite nekoga usred oceana sa obrazloženjem: »Ako je dobar plivač spasiće se«. Naravno, poređenje je neprimjereno pošto prostor u kome se danas obavlja spisateljska djelatnost mnogo više liči na močvaru, nego na more. Dakle, prostor u kome vibracije svakog dešavanja ne probijaju sasvim uzane okvire. A ukoliko se prvim i drugim pjesničkim knjigama, ne vrati izgubljeni dignitet, a određenjima tipa — »mlad«, »talentovan« jedan oblik atraktivnosti, za pobornike poetskog opštenja u sveukupnom kulturološkom miljeu, biće dugoročno rezervisane pozicije kreativnih autsajdera. Ukoliko to oni već sada nisu!

rasponu od '84. pa na ovamo. Tako svoje mjesto u ovom izboru nisu dobili prozaisti *Mario Parić*'s knjigom »Dirnuti prolazi« *Milenko Stojčić* (kome je u ovom Pregledu trebalo biti mjesta i kao pjesniku) s »Uštapima« i prošle godine objavljenom »Knjigom od živog mesa«, *Jožo Mašić* s »Romanom o Ljiljani« i *Darko Lukić* s knjigom priča »Gonetanje zrcala«.

Isto stanje stvari je i s književnom kritikom. Ne spominje se književna kritika *Zilhada Ključanina*, *Darka Lukića*. . . da spomenem samo one najprisutnije na tom polju.

Sve u svemu, Pregled mlade književnosti BiH priređivača Gorana Simića, književnost koju treba da predstavi — skriva u lavirint sopstvene metode priređivanja. A možda Goran Simić i nije priređivač ovog slijepog Pregleda. Možda je, u stvari **stvarni priređivač tehnički urednik** knjige *Žože Ralja*. Kako u protivnom objasniti ovolike propuste, pojmiti tolike crne rupe. . .

zbir književnih kadrova

Goran Simić: CUT-pregled mlade književnosti BiH, Dom omladine i pionira »Mladost«, Kikinda, 1987.

Selim Arnaut

U jednoj od svojih pjesama Stevan Tontić je zapisao i sljedeći stih: »Ništa na svijetu starije nije od mladih« pjesnika. I taj, sasvim tontićevski stihovni paradoks, uvrležio mi se u misli dok razmišljam o »nevidljivom korijenu« književnog termina — odrednice — »mlada književnost«, »mlada poezija«, . . . »proza« eto. No, taj je termin, kao i oni drugi, izborio svoj legitimitet i sad — šta je tu je.

Nedavno se u izdanju Doma omladine i pionira »Mladost« iz Kikinde pojavila jedna takva knjiga koja pokušava pregledno i problematski, značenjski i faktografski osvijetliti onaj segment jedne književnosti koji se naziva »mlada književnost«. Radi se o Pregledu mlade književnosti BiH priređivača Gorana Simića.

I poslije prvog, čak letimičnog čitanja, čitocu se jednostavno otvara mogućnost da anticipira ono to mu tek predstoji da argumentuje. Naime, naslovljen filmskim terminom »Cut« (rez, presjek) Pregled mlade književnosti BiH priređivača Gorana Simića, djeluje kao nezavršen, nevješti zbir književnih kadrova (kojima ni Eizenštajnova montaža ne bi uspjela podariti auru cjelovitosti i utemeljenja).

No podimo redom, shodno onom što je zastupljeno od mlade bosanskohercegovačke književnosti, ne žmureći nad provalijama propuštenog.

Drama, kao rodovni i stvaralački prisutan konstituens mlade bosanskohercegovačke, kao i svake druge, književnosti, jednostavno je izostavljena. Priređivač se tako usredsredio na omogućavanje »uvida« u mladu bh poeziju; prozu i književnu kritiku-esejistikku.

Predstavljajući mlade pjesnike nekim kritičkim redcima za svakog pjesnika ponosob, priređivač je izdvojio — odabrao ukupno šesnaest pjesnika koji zavrijedu da se o njima nešto kaže i, da sopstvenim pjesmama sami nešto kažu. No mogućnost ovog potonjeg nisu dobili svi zastupljeni pjesnici! I, da bude veća ironija, radi se upravo o onim pjesnicima, čije pjesništvo, makar i kroz dvije ili tri pjesme ima ponajviše toga da nam saopšti. To su pjesnici: *Slobodan Blagojević*, *Dordo Sladoje* i *Hamdija Demirović*. Pjesnici koji zajedno sa *Miletom Stojčićem* i *Rankom Čolakovićem* stvaraju istinski poetski facit mlade bh poezije uveliko već zakoračivši u sopstvenu pjesničku

zrelost. Međutim, njihove pjesme jednostavno (o, naivna jednostavnosti) nisu uvrštene.

Ipak, ovi su pjesnici — birokratskom prozivkom — makar spomenuti. Poseban slučaj predstavljaju pjesnici kojih u ovom Pregledu nema: pjesnik *Vladimir Srebrov*, autor triju zbirki pjesama, od kojih posljednja »Prisilni izbor«, autentičnošću poetskog iskaza i lirsko-meditativnog stava, dovodi ovog pjesnika s one strane sopstvenog poetskog abecedarija, dajući mu osobito mjesto u mladoj bh poeziji: pjesnik *Zilhad Ključanin* koji nedvojbeno, svojom prvom stihobirkom »Sehara« i knjigom pjesama »Mlade pjesme«, predvodi onaj segment bosanskohercegovačkog pjesništva koji se običava nazivati najmlađom bh poezijom: zatim, cijela jedna — generacija unutar generacije — pjesnika: *Semezdin Mehmedinović* »Modrac«, *Zijad Sarajlić* »Kajzerov park« i *Milorad Pejić* »Vaza za biljku krin«; potom *Dubravko Brigić*, *Antonije Žalica*, *Ljupko Račić*. . .

Radi se, dakle, o pjesnicima kojih u ovom Pregledu mlade književnosti BiH — nema ili »ima« — a bez kojih ovaj pregled nije ono što mu sopstveni logos nalaze da bude.

Druga dva dijela Pregleda mlade književnosti BiH odnose se na književnu kritiku — esejistikku odnosno prozno stvaralaštvo u Bosni i Hercegovini. Tekstove *Željka Ivankovića* o mladoj bh kritici — esejistici i *Miroslav Toholja* o mladoj bh prozi možemo, uistinu, smatrati relevantnim. *Ali — anahrono relevantnim* Anahrono relevantnim stoga što se radi o tekstovima pisanim 1984. godine povodom razgovora upriličenog u Mostaru na temu »O mladoj jugoslovenskoj književnosti«. Ti su tekstovi potom objavljeni u prvom broju (odnosno trobroju) časopisa »Lica« za 1985. i za taj trenutak mlade bosanskohercegovačke književnosti oni su objektivni, primjereni i informativni. Međutim, šta je ponukalo *Gorana Simića* kao priređivača da ove tekstove pisane 1984. uvrsti u Pregled mlade književnosti BiH koji se pojavljuje početkom 1988? Ne vjerujem da je to poznato i samim autorima pomenutih tekstova (*Ž. Ivankoviću* i *M. Toholju*). Šta je, dakle, značilo uvrštavanje ovih slijedih tekstova o mladoj književnosti: priređivačavu nonšalanciju? zabejanciju? ignoranciju?

Rukovodeći se ovim tekstovima priređivač je, suzivši sopstvenu rakurs, prenebregnuo pisce i književne kritičare koji su se knjigama proze i književnom kritikom javljali i javljaju u

lice u ogledalu

miljana aksić

CIKLAMA

Prag deli svet na kuću i neizvesnost, na maglu i paru iz kupatila, na dve mene koje jedna drugoj mašu sa ulice i prozora i obe, svaka na svom delu praga, neguju krhku ciklamu, kao neispavano lice u ogledalu.

ULICA

Napuštajući kuću videla sam da je ulica u kojoj živim široka. Da oko ponoći njome lutaju psi i sumnjivi tipovi se muvaju između kafane i telefonske govornice, da na jednom prozoru koji gori čitavu noć, postoji bela zavesa na kojoj je od belog konca ishekšana u krug ruža, a ispod prozora se guli zeleni malter. Otišla sam iz kuće, nisam znala kuda sam krenula. Otišla sam iz kuće i zatekla sebe na ulici.